

Projekt

z dnia 14 grudnia 2021 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W KUŹNI RACIBORSKIEJ**

z dnia 29 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ust. 1, ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119).

**Rada Miejska w Kuźni Raciborskiej
uchwała:**

§ 1.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok, stanowiący część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, w brzmieniu określonym w załączniku stanowiącym integralną część niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kuźnia Raciborska.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kuźni
Raciborskiej

Gerard Depta

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2022 ROK

Działania podejmowane w ramach niniejszego programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej, nietrzeźwość w miejscach publicznych.

Jednocześnie, realizując obowiązek wynikający z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, uwzględniono w niniejszym programie przewidziane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642) cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia:

1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom;
2. Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu);
3. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień;
4. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.

ROZDZIAŁ I. CELE PROGRAMU

1. Zapobieganie alkoholizmowi.
2. Zmniejszanie rozmiaru problemów alkoholowych występujących w środowisku.
3. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla uzależnionych oraz członków ich rodzin.
4. Kontrola prawna i społeczna nad szkodliwym postępowaniem osób nadużywających alkoholu.
5. Tworzenie osobom uzależnionym niezbędnych warunków do radzenia sobie z problemem alkoholowym.
6. Tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje do powstrzymania się od spożycia alkoholu.
7. Profilaktyka uzależnień.

ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE KUŹNIA RACIBORSKA

1. Dostępność alkoholu.

1) Dane na dzień 30.11.2021 r.

- a) liczba mieszkańców gminy: 11070
- b) liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy: 42,
- c) na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada ok. 264 mieszkańców gminy.

2) Sprzedaż detaliczna - 25 punktów, w tym:

- a) typu A (o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa) - 25,
- b) typu B (o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa) - 23,
- c) typu C (o zawartości powyżej 18% alkoholu) - 24.

3) Sprzedaż w gastronomii - 17 punktów, w tym:

- a) typu A (o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwo) - 17,
- b) typu B (o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa) - 9,
- c) typu C (o zawartości powyżej 18% alkoholu) - 11.

4) Porównanie liczby punktów sprzedaży alkoholu w kolejnych 5 latach.

2017 rok			2018 rok			2019 rok			2020 rok			2021		
Detal	Gastr.	Suma	Detal	Gastr.	Suma	Detal	Gastr.	Suma	Detal	Gastr.	Suma	Detal	Gastr.	Suma
27	15	42	26	16	42	24	16	40	24	15	39	25	17	42

Z powyższego zestawienia wynika, że od 2017 do 2021 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych utrzymują się na podobnym poziomie.

5) Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska:

- a) typu A (o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa) - 42,
- b) typu B (o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa) - 32,
- c) typu C (o zawartości powyżej 18% alkoholu) - 35.

6) Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- a) typu A (o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa) - 17,
- b) typu B (o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa) - 9,
- c) typu C (o zawartości powyżej 18% alkoholu) - 11.

7) Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- a) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa - 25,
- b) typu B (o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa) - 23,
- c) typu C (o zawartości powyżej 18% alkoholu) - 24.

- 8) Zgodnie z Uchwałą nr XLV/401/2018 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia na terenie Gminy Kuźnia Raciborska maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania na terenie Gminy Kuźnia Raciborska miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych ustala się maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska:
- a) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa – 69,
  - b) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 41,
  - c) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu – 47.
- 9) Dozwolona maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi:
- a) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa – 38,
  - b) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 12,
  - c) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu – 18.
- 10) Dozwolona maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi:
- a) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa – 31,
  - b) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 29,
  - c) dla zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu – 29.
- 11) Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży nie jest przekroczona.
- 12) Od 2013 roku u przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży dokonuje się kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z przyjętym ogólnym schematem kontroli i po uprzednim przeprowadzeniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ww. zakresie. Od 2013 roku do tej pory dokonano 14 kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

2. Leczenie i działania na rzecz podjęcia leczenia.

- 1) Na podstawie danych Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2021 roku (dane na dzień 30.11.2021 r.):
- a) wpłynęły 24 wnioski o wszczęcie postępowania mającego na celu poddanie osób leczeniu odwykowemu, w tym:
    - 5 z MOPS,
    - 3 od rodzin,
    - 16 z Policji.

- b) skierowano 29 osób do lekarzy biegłych celem orzeczenia stopnia uzależnienia od alkoholu,
  - c) skierowano 11 wniosków do Sądu o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu oraz nadzoru kuratora,
  - d) skierowano 45 osób do psychologa mające na celu konsultowanie, motywowanie do leczenia, oraz wsparcie psychologiczne dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych,
  - e) skierowano 6 osób na konsultacja do specjalisty psychiatry i psychoterapeuty uzależnień dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych,
  - f) kilka osób korzysta z tzw. „terapii dochodzącej” w grupach wsparcia organizowanych przy Chrześcijańskim Stowarzyszeniu „Bezpieczna Przystań” oraz przy parafii św. Marii Magdaleny w Kuźni Raciborskiej (Grupa „Paraklet”).
- 2) Najbliższa poradnia leczenia odwykowego (uzależnienia) znajduje się w Kędzierzynie-Koźlu oraz w Rybniku, nie stwarzają ograniczeń co do udzielanych porad.
- 3) Zainteresowani podjęciem leczenia nie mają żadnych ograniczeń ze strony Komisji w tym zakresie:
- a) nie ma limitu osób kierowanych na leczenie,
  - b) Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego w Gorzycach dla mężczyzn i kobiet oraz Szpital w Rybniku Oddział Odwykowy dla kobiet wyznaczają terminy leczenia,
  - c) Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Terapii Uzależnień w Branicach przyjmuje pacjentów bezpośrednio po zgłoszeniu.
- Leczenie odbywa się w dwóch etapach:
- I etap: detoksykacja
- II etap: rozpoczęcie terapii, gdzie zgłoszony zostaje przyjęty na oddział.

3. Profilaktyka.

- 1) W związku z istniejącym i ciągle narastającym zagrożeniem problemem alkoholowym wśród dzieci i młodzieży wynikającym w dużej mierze z:
- a) ubóstwa,
  - b) pogłębiającej się dysfunkcji wychowawczej rodzin,
  - c) niewystarczającej oferty w zakresie zagospodarowania czasu wolnego,
  - d) niewystarczających wzorców/autorytetów realizujących zdrowy styl życia,
  - e) niewystarczającej świadomości rodziców nt. patologii dzieci i młodzieży,
- konieczne jest finansowe wsparcie działań profilaktycznych.
- 2) Na terenie Gminy działa niewystarczająca liczba osób posiadających kwalifikacje terapeuty, socjoterapeuty lub psychoterapeuty, które podczas wykonywania swoich zadań zawodowych, mając bezpośredni kontakt z osobami chorymi lub zagrożonymi alkoholizmem, mogłyby na bieżąco udzielać im pomocy i wsparcia.

- 3) Niektóre dane dotyczące problemu uzależnień na terenie Gminy Kuźnia Raciborska z 2021 roku (dane na dzień 30.11.2021 r.):
- a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy 178 rodzinom na kwotę 463.726,31 zł, w tym 38 rodzinom z powodu problemu alkoholowego na kwotę 37.150,00 zł,
    - pomoc obejmowała zasiłki celowe, okresowe i stałe,
    - 17 dzieciom z ww. rodzin przyznana została również pomoc w postaci obiadów w szkole lub przedszkolu,
  - b) na terenie Gminy Kuźnia Raciborska przeprowadzono 1412 interwencji Policji, z czego około 60% to interwencje związane z nadużywaniem alkoholu,
  - c) zatrzymano 2 mężczyzn do wytrzeźwienia,
  - d) zatrzymano 24 osób nietrzeźwych kierujących pojazdami silnikowymi, oraz 20 rowerzystów,
  - e) nie odnotowano kolizji z udziałem nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego,
  - f) na terenie Gminy Kuźnia Raciborska Policja zatrzymała 4 osoby za posiadanie narkotyków, w tym 2 osoby nieletnie,
  - g) Komisja finansowała między innymi (dane na dzień 30.11.2021 r.):
    - realizację zadań w ogłoszonym konkursie o temacie „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych mieszkańców Gminy Kuźnia Raciborska poprzez upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży kultury fizycznej oraz systematyczny udział w rywalizacji sportowej i podnoszenie sprawności fizycznej”, przez kluby sportowe na terenie gminy – 112.000,00 zł,
    - nieobozową akcją letnią dla dzieci pozostających w czasie wakacji w miejscu zamieszkania, we współpracy z Radą Sołecką w Rudzie Kozielskiej, Radą Sołecką w Jankowicach, Stowarzyszeniem „KOZIO”, Radą Sołecką w Rudach, Parafią Wniebowzięcia NMP w Rudach, Ludowym Klubem Sportowym w Rudzie Kozielskiej, Stowarzyszeniem Klubem Ekoaura w Siedliskach, Miejskim Klubem Sportowym SPARTA w Kuźni Raciborskiej, oraz Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Bezpieczna Przystań w Kuźni Raciborskiej– 28.500,00 zł,
    - organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć rekreacyjnych i wyjazdowych, w tym na kąpielisku WODNIK, za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Kuźni Raciborskiej – 35.000,00 zł,
    - część wydatków na zawody konne dla dzieci z Gminy Kuźnia Raciborska – 3.000,00 zł,
    - dyżury psychologa mające na celu konsultowanie, motywowanie do leczenia, oraz wsparcie psychologiczne dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych – 5.796,91 zł,
    - konsultacje u specjalisty psychiatry i psychoterapeuty uzależnień dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych – 1.050.00 zł,
    - opłaty biegłych sądowych – 2.600,00 zł,
    - opłaty sądowe – 1100,00 zł,
    - zakup plexi ochronnych w celu ochrony osobistej dla osób, które wykonują prace w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

- związaną z bezpośrednimi kontaktami z innymi osobami (ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną) – 216,48 zł,
- zajęcia profilaktyczne w klasach I-III w Szkole Podstawowej w Kuźni Raciborskiej oraz Szkole Podstawowej w Rudach - 3.250,00 zł,
  - w grudniu 2021 roku zaplanowano dofinansowanie do środków dydaktycznych typu zestawy klocków Lego na doposażenie Sali w Przedszkolu nr 1 w Kuźni Raciborskiej oraz dofinansowanie „Spotkań Mikołajkowych” organizowanych dla dzieci w Kuźni Raciborskiej, biorących udział w zajęciach piłki nożnej, w trakcie których będą poruszane problemy uzależnień, w tym alkoholowe, narkotykowe, nikotynowe oraz zagrożenia internetowe.

ROZDZIAŁ III. DIAGNOZA ZAGROŻEŃ I ZAPOTRZEBOWANIA PROFILAKTYCZNEGO WŚRÓD MŁODZIEŻY SZKOLNEJ GMINY KUŹNIA RACIBORSKA

Diagnoza zagrożeń i zapotrzebowania profilaktycznego wśród młodzieży szkolnej Szkoły Podstawowej w Kuźni Raciborskiej

Cele prowadzonej diagnozy były następujące:

- analiza zagrożeń z jakimi spotykają się młodzież szkolna Gminy Kuźnia Raciborska;
- wskazanie zapotrzebowania profilaktycznego w kontekście tworzenia programu profilaktyki Gminy Kuźnia Raciborska na rok 2022.

Badaniami ankietowymi objęci zostali uczniowie klas VII- VIII szkoły podstawowej w Kuźni Raciborskiej.

METODOLOGIA BADANIA

Badanie diagnozujące przeprowadzono z wykorzystaniem kwestionariuszy ankiet. Na potrzeby badania opracowana została ankieta. Uwzględnia ona specyfikę rozwoju. Kwestionariusze ankiet zostały zaakceptowane przez dyrektora szkoły. Przedstawiona została również procedura badania i jego cele. Badanie ankietowe wykonano 9-16 listopada 2021 roku. Odpowiedzialna za przeprowadzenie ankiety była Alicja Kołton- pedagog szkolny.

OPIS GRUPY BADANYCH UCZNIÓW

W badaniu wzięło udział 85 uczniów- (48 dziewcząt, 37 chłopców).

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA

Analiza uzyskanych w badaniu wyników przeprowadzona zostanie w zakresie następujących zagrożeń:

- palenie papierosów;
- spożywanie alkoholu,
- używanie narkotyków.

PALENIE PAPIEROSÓW

W celu zbadania tego zagrożenia zadano uczniom pytania dotyczące ich wiedzy, obserwacji na temat zjawiska oraz ich osobistych doświadczeń. Analiza danych wskazuje, że z problemem palenia papierosów wśród rówieśników zetknęło się wielu uczniów. Wśród palących wskazywali najbliższych (mama, tato, rodzeństwo - 26 wskazań). 40 uczniów wskazało, że palą papierosy koledzy ze szkoły. 32 uczniów napisało, że palą inne osoby. /pyt.5/

Czy byłeś kiedykolwiek zachęcany do palenia papierosów? /pyt.6/

14 uczniów odpowiedziało TAK. W badanej grupie są osoby, które były zachęcane, ale odmówiły- 18 osób. Większość- 52 osoby nie były namawiane. Osoby, które namawiały do palenia to rówieśnicy uczniów- tak wskazało 21 osób, 8 osób wskazało kolegów spoza szkoły.

Uczniowie zapytani bezpośrednio, czy palą papierosy w zdecydowanej większości odpowiedzieli, że nie palą. Taką odpowiedź wybrało 74 uczniów. Niewielki odsetek uczniów (5 os.) próbowało palić papierosy, nikły procent (2 os.) wskazuje, że pali, kilku przyznało, że próbowali, ale już nie palą. /pyt.8/

Kolejne pytanie brzmiało: Skąd bierzesz papierosy? /pyt.10/ (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi).

Zdecydowana większość odpowiedziało, że nie pali /78 uczniów/. Pozostałe 8 osób wskazało, że częstują ich koledzy /5 osób/, po jednej osobie wskazało, że papierosy biorą od rodziców lub rodzeństwa, sami kupują lub kupują im starsi koledzy.

ALKOHOL

Kolejnym diagnozowanym zagrożeniem było spożywanie alkoholu. Ponownie diagnozie poddano stan wiedzy na temat zagrożenia alkoholowego, osobiste doświadczenia.

Na pytanie- „Czy zdarzyło Ci się kiedyś wypić alkohol?” /pyt.11/

Najwięcej uczniów odpowiedziało, że nie pili alkoholu /52 osoby/ lub tylko spróbowali /25 uczniów/. 5 osób wskazało, że pili kilka razy, a aż 3, że piją częściej niż raz w miesiącu.

Następnie skierowano kilka pytań dotyczących doświadczeń uczniów w zakresie picia alkoholu.

Pytanie: Jeśli piłeś, to jaki to był alkohol? /pyt.12/

Najwięcej wskazań- po 22 miały szampan i piwo. Następnie- wódka /10os./ i wino /9os./. 7 osób wskazało, że piło inny alkohol.

Jako miejsce spożywania alkoholu po raz pierwszy /pyt.13/- uczniowie wskazali dom i pozostała rodzinę /29 os./, 2 osoby wskazały, że po raz pierwszy piły alkohol u kolegi/koleżanki.

Podobnie uczniowie odpowiadali na pytanie kto ich poczęstował? /pyt. 14/

23 wskazania na rodzinę, rodzeństwo innych członków rodziny, 7 uczniów odpowiedziało, że to byli koledzy a 1, że inny dorosły.

Grupa (8%) uczniów wskazała, że zdarzyło im się upić. Zdecydowana większość (92%) odpowiedziała, że nie zdarzyło im się upić. Porównując dane uzyskane wyżej można przypuszczać, że większość tych przypadków było efektem pierwszych prób picia alkoholu.

Kolejny temat to wiedza ich rodziców nt. picia alkoholu- Czy Twoi rodzice wiedzą, że piłeś alkohol? /pyt 16/.

24 uczniów odpowiedziało, że rodzice wiedzą, że pił alkohol, z czego 18 zaakceptowało, a 6 nie. 10 osób napisało, że rodzice nie wiedzą o fakcie spożywania przez nich alkoholu.

PODSUMOWANIE

1. Problem palenia papierosów jest obecny w opinii badanych uczniów. Palą zarówno członkowie rodziny, jaki i koledzy ze szkoły, a także inne osoby. Istnieją nieścisłości w udzielanych odpowiedziach. Dotyczą one liczby uczniów, którzy palą papierosy. Uczniowie odpowiadając na pytanie - Kto z Twojego otoczenia pali papierosy? Aż 40 osób odpowiedziało, że palą koledzy ze szkoły. 26 osób wskazało, że są to członkowie rodziny oraz inne osoby- tak odpowiedziało 32 uczniów. Natomiast tylko 2 osoby ze szkoły, otwarcie przyznały, że palą papierosy, 5 osób przyznało, że zdarzyło im się kilka razy zapalić, a 3 uczniów przyznało, że zdarzyło im się zapalić, ale już tego nie robią. Podobnie odpowiedzieli na pytanie- skąd biorą papierosy? 78 uczniów zaznaczyło odpowiedź- NIE PALE, 8 osób wskazało konkretne źródło, co oznacza, że mają kontakt z nikotyną. Różnica w odpowiedziach jest zastanawiająca i warto w rozmowach z uczniami, kolejnej ankiecie uściślić zakres, zbadać ten obszar i w kontekście rozumienia pytania i odbioru przez uczniów.

2. Jak widać problem spożywania alkoholu występuje wśród młodzieży. Z udzielonych odpowiedzi, wynika, że jest on incydentalny. Młodzież najczęściej spożywa alkohol w obecności dorosłych, przypuszczalnie na uroczystościach rodzinnych. Zdecydowana większość badanych uczniów (ok. 90% uczniów) deklaruje, że nie miała jeszcze kontaktu z alkoholem. Najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo, w drugiej kolejności szampan. Niewielki odsetek badanych uczniów wskazuje, że rodzice pozwalają im czasem napić się alkoholu.

Analiza uzyskanych w badaniu wyników przeprowadzona w zakresie używania narkotyków przez młodzież szkolną Szkoły Podstawowej w Kuźni Raciborskiej przedstawiona została w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomani na 2022 rok.

Diagnoza zagrożeń i zapotrzebowania profilaktycznego wśród młodzieży szkolnej Szkoły Podstawowej w Rudach.

Diagnozę przeprowadzono wśród uczniów klas VII i VIII Szkoły Podstawowej im. Jana III Sobieskiego w Rudach.

W dniach 17-18 listopada 2021 roku przeprowadzono wśród uczniów ankietę, której celem było określenie zagrożeń z jakimi spotykają się młodzi ludzie oraz wskazanie zapotrzebowania profilaktycznego w kontekście tworzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok.

Ankieta została zaakceptowana przez Dyrektora Szkoły pana Adriana Plurę. Osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie ankiety i opracowanie jej wyników była pani Katarzyna Lubos – nauczycielka pracująca w Szkole Podstawowej w Rudach i członek Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kuźnia Raciborska.

Uczniowie za pomocą platformy „Teams” otrzymali ankietę składającą się z 27 pytań. Ankieta była anonimowa i została wysłana do 80-ciu uczniów. Otrzymano 61 odpowiedzi. Zwrotną ankietę otrzymano od 35 dziewczyn i 26 chłopców. Analizując odpowiedzi można sądzić, że jedna ankieta nie została wypełniona do końca.

Analiza uzyskanych w badaniu wyników przeprowadzona zostanie w zakresie następujących zagrożeń: palenie papierosów, spożywanie alkoholu oraz używanie narkotyków.

Głównym celem ankiety było rozeznanie zagrożeń, którym mogą ulegać młodzi ludzie. Na pytanie 7 „czy palisz papierosy?” 59 ankietowanych odpowiedziało, że nie pali, tylko 1 osoba napisała, że zdarzyło się kilka razy, ale już nie pali. Na pytanie 5 „ czy byłeś kiedykolwiek namawiany do palenia papierosów?” 47 osób stwierdziło, że nie, 13, że tak, ale odmówiły, tylko jedna osoba zadeklarowała, że była namawiana do palenia. Z najbliższego otoczenia uczniów najczęściej pali tato (12 osób), aż 27 osób zaznaczyło, że są to inne osoby niezwiązane z rodziną. 3 osoby wskazały, że palą koledzy ze szkoły.

Alkoholu nie zdarzyło się wypić 46 ankietowanym, 15 osób stwierdziło, że owszem, ale tylko spróbowały. Jednak na pytanie „jaki alkohol próbowałeś?” 33 osoby zaznaczyły, że żadnego, natomiast pozostałe odpowiedzi (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi) to piwo – 11 odpowiedzi, szampan – 10, wino – 6, wódka – 3, inny alkohol – 4.

Alkoholem częstowali rodzice – 10 odpowiedzi, inni członkowie rodziny – 4 odpowiedzi, rodzeństwo – 3 odpowiedzi, obcy dorosły – 2 odpowiedzi, kolega/koleżanka – 1 odpowiedź. Czy rodzice wiedzą, że ich dzieci piły alkohol? 11 odpowiedzi – tak i zaakceptowali to, 11 – nie wiedzą o tym, 4 odpowiedzi – tak, ale nie zaakceptowali tego.

Na pytanie, „czy zdarzyło Ci się kiedykolwiek być pijanym 60 odpowiedzi było na „nie” i w kolejnym pytaniu (16) „skąd najczęściej pochodzi spożywany przez Ciebie alkohol?” 58 osób zadeklarowało, że nie pije alkoholu.

Na temat zagrożeń rozmawiają z dziećmi rodzice (często – 18, kilka razy – 31), tylko 12 osób stwierdziło, że nigdy ten temat nie był poruszany. W szkole 32 osoby uczestniczyły w zajęciach poświęconych

problemom uzależnień, 2 osoby poza szkołą, natomiast 29 twierdzi, że nie brało udziału w takich spotkaniach. Na pytanie, czy chcieliby brać udział w takich spotkaniach, 20 osób chętnie, natomiast 40 osób stwierdziło, że nie, gdyż ma wystarczającą wiedzę na ten temat. W sytuacji zagrożenia uczniowie zwrócą się z problemem do rodziców (46 odpowiedzi), nauczyciela/wychowawcy (29 odpowiedzi), dyrektora szkoły (15 odpowiedzi), kogoś z rodziny (15 odpowiedzi), rodzeństwa/kolegi/koleżanki (po 11 odpowiedzi)

Podsumowując ankietę, pomimo nieścisłości w odpowiedziach można stwierdzić co następuje: problem palenia papierosów jest obecny w opinii badanych uczniów. Palą rodzice, rodzeństwo, inne osoby. Trzy odpowiedzi wskazywały na to, że palą koledzy ze szkoły. Jednak na pytanie, czy sami ankietowani palą papierosy 59 osób zaprzeczyło, tylko jedna osoba odpowiedziała, że zdarzyło jej się kilka razy, ale już nie pali.

Inaczej sprawa wygląda z alkoholem. Uczniowie mają problem z określeniem picia alkoholu i spróbowania alkoholu. Na pytanie „czy zdarzyło Ci się kiedyś wypić alkohol?” 15 osób stwierdziło, że tylko spróbowało, natomiast kategorycznie zaprzeczyło 46 osób. Moglibyśmy oczekiwać takiej samej ilości odpowiedzi na pytanie „jaki alkohol próbowałeś?” tymczasem tylko 33 osoby oznaczyły, że żadnego. Pozostałe wybory to głównie szampan, piwo i wino, które uczniowie po raz pierwszy wypili w domu (11 odpowiedzi) u rodziny (3 odpowiedzi), a poczęstowali ich rodzice (10), inni członkowie rodziny (4) i rodzeństwo (3). Tylko jedna osoba wskazała, że piła alkohol u kolegi/koleżanki i to on/ona poczęstowała ją alkoholem. Wszyscy ankietowani zaprzeczyli, by kiedykolwiek byli pijani.

Analiza uzyskanych w badaniu wyników przeprowadzona w zakresie używania narkotyków przez młodzież szkolną Szkoły Podstawowej w Rudach przedstawiona została w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomani na 2022 rok.

REKOMENDACJE

1. Z powodu możliwości dostępu dzieci i młodzieży z Gminy Kuźnia Raciborska w zakresie zagrożeń: palenie papierosów; spożywanie alkoholu oraz używanie narkotyków, należy największą uwagę skupić na pomocy uczniom w rozwiązywaniu ich problemów, wzmacnianiu pozytywnej samooceny uczniów, ich wiary w swoje możliwości. Wierzący w siebie młody człowiek nie będzie miał potrzeby sięgania po używki.

2. Wskazane jest kontynuowanie i ciągłe organizowanie form z zakresu profilaktyki uniwersalnej, adresowanej do wszystkich uczniów w określonym wieku. Celem ma być opóźnianie inicjacji i przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych.

3. Warto rozwijać takie czynniki chroniące jak:

- organizowanie licznych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych umożliwiających rozwój konstruktywnych zainteresowań młodych ludzi:
- prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych dotyczących podstawowych umiejętności społecznych, rozpoznawania emocji (własnych i innych osób), radzenia sobie ze stresem;
- organizowanie różnych form dostarczania uczniom rzetelnych, dostosowanych do specyfiki odbiorców informacji o konsekwencjach zachowań ryzykownych.

4. Wskazane wspieranie wychowawczej funkcji rodziny poprzez umożliwienie udziału rodziców w formach doskonalenia umiejętności wychowawczych (warsztaty, możliwość korzystania z odpowiedniej literatury itd.).

5. Wskazane skierowanie działań profilaktycznych do rodziców mające na celu zmianę postaw i wzorców zachowań (palenie papierosów, zezwalanie dzieciom na picie alkoholu, organizowanie dla dzieci imprez z wykorzystaniem szampanów bezalkoholowych itd.).

ROZDZIAŁ III. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2022 ROK

1. Działalność profilaktyczna.

- 1) Realizacja programów za pośrednictwem jednostek organizacyjnych Gminy (w tym szkół i przedszkoli) oraz koalicjantów stałych takich jak: Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Kuźni Raciborskiej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuźni Raciborskiej, Policja oraz wyłonionych w drodze otwartych konkursów, na zasadach określonych w ustawie z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), w sferach działalności publicznej określonych w art. 4 ust. 1 ww. ustawy, ze szczególnym uwzględnieniem pkt 14,16 i 17;
- 2) Kontrola przestrzegania zasad sprzedaży i konsumpcji napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych;
- 3) Propagowanie zdrowego stylu życia;
- 4) Wspieranie działalności kulturalnej i sportowej prowadzonej w połączeniu z profilaktyką uzależnień;
- 5) Pomoc dzieciom i młodzieży w zagospodarowaniu czasu wolnego i organizacji wypoczynku (zwłaszcza w czasie ferii zimowych i letnich);
- 6) Uświadamianie rodzicom problemów dot. picia alkoholu i zażywania narkotyków przez dzieci i młodzież;
- 7) Organizowanie cyklicznych spotkań właścicieli punktów sprzedaży alkoholu z Policją, nt. sprzedaży nieletnim napojów alkoholowych;
- 8) Pomoc finansowa placówkom oświatowym i kulturalnym w realizacji działań związanych z profilaktyką uzależnień;
- 9) Finansowanie zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego;
- 10) Poszukiwanie nowoczesnych metod prowadzenia działań profilaktycznych (np. w formie konkursów w klasach wyższych).
- 11) Wspieranie działalności służącej integracji lokalnych społeczności.

2. Bezpośrednia pomoc medyczna i terapeutyczna osobom uzależnionym.

- 1) Pomoc finansowa osobom związanym ze środowiskiem w zdobywaniu kwalifikacji terapeuty, socjoterapeuty, psychoterapeuty, w zamian za pracę na rzecz osób dotkniętych problemem;
- 2) Monitoring środowisk dotkniętych i zagrożonych problemem alkoholowym;

- 3) Mobilizowanie uzależnionych osób do poddawania się leczeniu odwykowemu, pomoc w dotarciu do placówek;
- 4) Pomoc w uzyskaniu mieszkań dla osób wychodzących z nałogu lub bezdomności, wspieranie procesów resocjalizacji i integracji społecznej;
- 5) Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu klubów AA oraz grup wsparcia;
- 6) Stałe współdziałanie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zapewnieniu niezbędnej pomocy materialnej osobom podejmującym leczenie i wychodzącym z nałogu;
- 7) Utrzymywanie stałego kontaktu i współpracy z:
  - najbliższymi Poradniami Uzależnień oraz ośrodkami terapeutycznymi,
  - Amicus-Med Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością,
  - Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Kuźni Raciborskiej,
  - Wojewódzkim Ośrodkiem Lecznictwa Odwykowego w Gorzycach,
  - Szpitalem w Rybniku – Oddział Odwykowy,
  - Ośrodkiem Lecznictwa Odwykowego i Terapii Uzależnień w Branicach,
  - kuratorami sądowymi,
  - Prokuraturą oraz Sądem,
  - innymi instytucjami działającymi w zakresie uzależnień,
  - placówkami oświatowymi;
- 8) Informowanie społeczności lokalnej o możliwościach podjęcia leczenia odwykowego i uzyskaniu pomocy specjalistycznej w tym zakresie (adresy, telefony, transport);
- 9) Organizacja punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin (z dyżurem psychologa-terapeuty);
- 10) Wyposażenie lokalu na czasowy pobyt ofiar przemocy w rodzinie w niezbędny sprzęt i urządzenia;
- 11) Współpraca z Policją i Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie zwalczania przemocy w rodzinie;
- 12) Współpraca z Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu w zakresie bezpośredniej opieki medycznej osobom zatrzymanym przez Policję.

3. Pomoc rodzinom z problemem alkoholowym.

- 1) Organizowanie pomocy wychowawczej i terapeutycznej dla członków rodzin;
- 2) Finansowanie kosztów pobytu dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w placówkach realizujących programy socjoterapeutyczne;
- 3) Kontrola placówek handlowych zarówno przez Policję jak i członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem wyeliminowania sprzedaży nieletnim alkoholu i wyrobów tytoniowych.

4. Poprawa bazy materialnej do działań profilaktycznych i leczniczych.

- 1) Zakup materiałów, urządzeń, usług i wyposażenia, niezbędnych do realizacji zadań powyższego programu;
- 2) Zakup materiałów szkoleniowych i programów do prowadzenia profilaktyki przez szkoły i organizacje pozarządowe.

5. Działalność szkoleniowa.

- 1) Wspólne narady członków koalicji trzeźwościowej;
- 2) Dyskusje na temat: Poszukiwanie i upowszechnianie skutecznych form pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi i narkotykowymi;
- 3) Artykuły problemowe w prasie;
- 4) Kolportaż wydawnictw – ulotek, plakatów, broszur itp.;
- 5) Instruktaż dla rodziców, nauczycieli, trenerów, wychowawców, pedagogów i realizatorów programów profilaktycznych.

6. Finansowanie programu.

- 1) Środki finansowe uzyskiwane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w całości przekazywane są na realizację niniejszego programu;
- 2) Kwotę przewidzianą na realizację zadań określa budżet gminy.

7. Realizacja programu.

Realizatorem programu jest Urząd Miejski we współpracy z jednostkami organizacyjnymi Gminy (w tym: ze szkołami i przedszkolami), instytucjami kultury, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kuźni Raciborskiej, Policją, Amicus-Med Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością, Poradniami ds. Uzależnień, organizacjami pozarządowymi oraz partnerami wyłonionymi w drodze konkursów, ze środków GKPiRPA.

8. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na podstawie Uchwały nr XXIX/265/98 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 26.03.1998 r., członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za każde posiedzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ogłoszonego w drodze obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów.